

močno iglo režeš razne brazde in tako narediš sliko. Tudi je pri jeklu jako pripravno to, da se dá omehčati in zopet utrditi. Ko je mehko, vrežeš vanje sliko, potem se utrdi, in podoba je posebno trpežna. Vendar ni jeklo nikakor tako dobra tvarina za vrezavanje, kakor baker, ker je krhko in dokaj trdo; rada se ga loti rja, ako ni spravljeno prav skrbno.

Že v starih časih so rezali podobe v bakrene ploče in posode in sploh v kovinske izdelke, kakor zlasti Etruščani. Vendar jih niso delali za tisek, ampak le za olepšavo. Šele v 15. stoletju (1452) je menda neki zlatar iz Florencije, Maso Finiguerra, napravil na pločo podobo Marijino, potem pa jo odtisnil na papir. Tako je iznašel tiskanje z bakrenimi pločami. Toda Nemci trdé, da imajo še starejše bakroreze in so torej preje poznali to umetnost. Tu se ne vtikamo v to pravdo, priznavamo pa radi, da so delali Nemci že zgodaj lepe in

mногоštevilne bakroreze. Ti so se hitro razširjali, ker so jih ljudje radi kupovali zaradi nizke cene. Med drugimi se je tudi v bakrorezih odlikoval slikar Alb. Dürer. Na Laškem je pa Marcantonio Raimondi rezal v baker Rafaelove risbe in slike; na Nizozemskem je sloveč Luka iz Lugdana, pa tudi Hendrik Goltzius (konec 16. stoletja). Rubens je dal svoje slike rezati v baker in njegovi bakrorezci so znameniti; na ta

način so ljudje kmalu spoznali dela velikega slikarja. Sploh so tedaj radi prirejali bakroreze po lepih slikah. Jednako imajo tudi Francozi imenitne bakrorezce, kakoršni so n. pr. R. Nanteuil, A. Masson, G. Audran.

Izprva so rezali v baker umetniki sami, in taki bakrorezi so najznamenitejši; pozneje pa se je razvila ta umetnost samostojno. Gojili so jo pri vseh omikanih narodih tako obilno, da ne morem imenovati tudi ne najboljših bakrorezcev iz poznejših in sedanjih časov. Dandanes se pečajo s tem delom večinoma celi zavodi, ki imajo svoje umetnike. To je deloma ugodno, ker skrbi vsak zavod, da ponuja le lepa dela občinstvu, deloma pa tudi neugodno, ker se posamezni bakrorezci ne trudijo za toliko popolnost, če delajo v zavodih, kakor če bi delali za svoje ime in na svojo roko.

Jeklorez se je razvil začetkom našega stoletja. Charles

Heath je rabil leta 1820. za svojo rezbo omehčano jeklo, in drugi rezci so se kmalu poprijeli te tvarine za ploče. Posebno tedaj rabijo radi jeklo za rezanje, kadar hočejo napraviti veliko od-tiskov. Toda nikdar niso imeli jeklorezi tolike veljave in cene, kakor bakrorezi.

Kakor je treba na lesenih pločah rezati in dolbsti, tako tudi na bakrenih, da se napravijo rezanke ali tiskalice. A delo je vendar mnogo drugačno pri

Sv. oče Leon XIII. na nosilnem prestolu.
(Po fotografiji.)